

som lettest lader sig iværksætte under de nuværende Forhold, er Jordarbejder, og saadanne er ogsaa fra Kommunernes Side, i alt Fald paa min Egn, tagne op i stor Stil. I Fjor Vinter udsendte Randers Amtsraad en Opfordring til Sognekommunerne i Amtet om at iværksætte Arbejder, hvor det var muligt, og der blev særlig peget paa Vejarbejder som det, der laa mest lige for, navnlig saadanne Arbejder som Bakkeafgravninger. Terrænet er jo paa sine Steder meget kuperet med stejle Bakker paa Vejene, og at faa saadanne Bakker afgravet, har stor Betydning for Færdselen. Vi tilbød fra Amtsraadets Side at betale Halvdelen af Udgifterne ved saadanne Bakkeafgravninger, og vi stillede som Betingelse, at Amtsvejsinspektøren skulde foretage Nivelleringer, lede Arbejdet o. s. v. Vi har i det forløbne Aar betalt mange Tusinde Kr. til Vejarbejder, og disse Penge er i stor Udstrækning kommet de arbejdsløse til gode. I min Kommune blev der ogsaa foretaget Bakkeafgravninger, og det blev ordnet saaledes, at Kommunens og Nabokommunens Arbejdere i Fællesskab tog dette Arbejde i Entreprise. De tjente rigtig godt, og gjorde Arbejdet forsvarligt, og alle var tilfredse med denne Ordning. — Staten er ikke gaaet i Spidsen med Hensyn til Fastsættelse af Arbejde, den har ikke vist det gode Eksempel. De Jernbanelove, der er vedtagne, vil jo bevirke, at der skal udføres en hel Del Jordarbejder rundt om i Landet. Jeg vil derfor opfordre den højtærede Trafikminister til, saa snart det er muligt, at gaa i Gang med saadanne Arbejder. Der er naturligvis mange forberedende Arbejder, som først maa gøres; der maa nedsættes Besigtigelseskommission, Ekspropriationskommission og Taksationskommission; men der er vist allerede mange Steder, hvor man godt kunde paabegynde Arbejderne. Saa vidt mig bekendt, er Amts- og Sognekommunernes Bidrag til den dobbeltsporede Bane fra Aarhus til Randers ordnet, og Arbejdet bør i saa Fald hurtigst muligt paabegyndes, hvilket jeg derfor tillader mig at anmode den højtærede Trafikminister om at sørge for.

En anden Sag, som jeg vil berøre ved denne Lejlighed, er en Sag, der ligger mig

meget paa Sinde; det er Ungdommens Undervisning i Ungdomsskolen. Allerede for hundrede Aar siden, ja for over hundrede Aar siden har man haft Øjet aabent for denne Sag. I Skoleloven af 29. Juli 1814 hedder det: „For den Ungdom, som har været til Konfirmation, skal der efter Overlæg med Skolekommissionen holdes Vinterskole tvende Gange om Ugen. Til denne Undervisning bør anvendes een Time hver Gang“. Den Adgang, der her er givet til Oprettelse af en Ungdomsskole, er aldrig udnyttet i tilstrækkelig Grad, og derpaa mener jeg, der maa raades Bod. Der gaar, saa vidt det kan ses af Statistikken, hvert Aar ved Konfirmationsalderen 60.000 Dreng og Piger ud af Skolerne; det er et stort Antal, og regner vi fra 14 Aars Alderen til 18 Aars Alderen, er det mange unge, som ingen Undervisning faar, efter at de er færdige med Skolen. En Del af dem faar naturligvis Undervisning i Aftenskoler, tekniske Skoler, Handelsskoler, Landbrugsskoler, Højskoler o. s. v., og nogle bliver ved Bogen, som man siger, de læser videre med en eller anden Eksamen som Maal, men saa vidt det kan skønnes, faar de $\frac{2}{3}$ ingen Undervisning efter Konfirmationsalderen, det vil sige, at der er 40.000 aarlig, som ingen Undervisning faar. Den nuværende Tid er maaske ikke den heldigste til at slaa til Lyd for denne Sag, thi det staar for mig saaledes, at vi befinder os i en stærkt materialistisk Tid. Det er maaske forstaaeligt, naar vi ser paa Forholdene. Mange af de smaa i Samfundet er vanskeligt stillede, Arbejdet for at skaffe Føde, Klæder, Varme og Husly overskygger næsten alt andet. Ser vi opad i Samfundet, finder vi i de øverste Klasser en Higen og Jagen efter Rigdom og Guld som ingen Sinde før. Der bør imidlertid gøres noget for, at Ungdommen fra det 14de til det 18de Aar faar Undervisning. Samfundet har ikke Lov til at forsømme denne Sag.

Jeg skal nu i korte Træk nævne de Ting, jeg mener, der bør undervises i i en saadan Skole, idet jeg dog paa Forhaand vil sige, at det er Lægmandsbetragtninger; jeg er ikke Skolemand, ikke Pædagog, men min Virksomhed igennem mange Aar har dog ført mig i nøje Forbindelse med Skolen gennem Sogneraad, Skolekommission,